

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 29 april 2025

185/2025

Lag om konsumtionstjänsters säkerhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på konsumtionstjänster. Med *konsumtionstjänster* avses sådana tjänster som är avsedda att användas för eller som i väsentlig omfattning används för enskild konsumtion eller därmed jämförbar konsumtion.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag avses med *tjänsteleverantör* en fysisk person eller enskild eller offentlig juridisk person som tillhandahåller konsumtionstjänster.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte på en tjänsteleverantör som är en fysisk person till den del personen tillhandahåller konsumtionstjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte heller på en tjänsteleverantör som är en förening eller annan sammanslutning till den del den tillhandahåller sina medlemmar konsumtionstjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas på konsumtionstjänster till den del det inte annanstans i lag finns sådana bestämmelser om deras säkerhet som förutsätter minst samma säkerhetsnivå som denna lag.

3 §

Säker konsumtionstjänst och bedömning av säkerheten

Som säker betraktas en konsumtionstjänst som planeras och genomförs i enlighet med kraven enligt denna lag och som inte medför oacceptabel fara för hälsan för dem som använder konsumtionstjänsten eller för dem som direkt berörs av tjänsten.

Vid bedömningen av en konsumtionstjänsts säkerhet ska följande aspekter beaktas:

- 1) annan lagstiftning som gäller konsumtionstjänstens säkerhet,
- 2) internationella och nationella standarder som gäller konsumtionstjänstens säkerhet,

- 3) tillsynsmyndighetens anvisningar och rekommendationer,
- 4) uppförandekoder som gäller konsumtionstjänstens säkerhet,
- 5) den kunskap och teknik som finns vid tidpunkten för bedömningen,
- 6) rimliga förväntningar hos dem som använder konsumtionstjänsten eller hos dem som direkt berörs av tjänsten.

2 kap.

Tjänsteleverantörens skyldigheter

4 §

Omsorgsplikt

Tjänsteleverantören ska se till att konsumtionstjänsten är säker för användarna och andra som direkt berörs av tjänsten.

5 §

Uppgifter om konsumtionstjänsten

Tjänsteleverantören ska ha sådana korrekta uppgifter om konsumtionstjänsten som är tillräckliga för efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag och som skäligen kan fås.

6 §

Identifiering av faror och bedömning av risker

Tjänsteleverantören ska identifiera de riskfaktorer och farliga situationer som anknyter till konsumtionstjänsten. Tjänsteleverantören ska bedöma de risker som är förknippade med dem.

För att fullgöra sina skyldigheter enligt denna paragraf ska tjänsteleverantören föra bok över de omständigheter som avses i 1 mom.

7 §

Planering och genomförande

Tjänsteleverantören ska planera och genomföra konsumtionstjänsten så att den är säker. För detta ändamål ska tjänsteleverantören åtminstone

- 1) se till att den personal som deltar i planeringen och genomförandet av tjänsten är kunnig, är tillräckligt stor till antalet och har en tydlig ansvarsfördelning,
- 2) använda metoder, produkter och en miljö som är lämpliga för att konsumtionstjänsten ska kunna genomföras säkert,
- 3) förbereda sig för exceptionella situationer, olyckor och nödsituationer,
- 4) på ett klart och begripligt sätt ge användare av konsumtionstjänsten och andra som direkt berörs av tjänsten den information de behöver för att deras säkerhet ska tryggas,
- 5) försäkra sig om tillräcklig tillsyn under den tid konsumtionstjänsten används, samt
- 6) när tillhandahållandet av konsumtionstjänsten upphör avlägsna de faror som anknyter till den.

För att fullgöra sina skyldigheter enligt denna paragraf ska tjänsteleverantören föra bok över de omständigheter som avses i 1 mom.

Närmare bestämmelser om de krav som ställs på planeringen och genomförandet av konsumtionstjänster för att skydda hälsan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten

Tjänsteleverantören ska bevaka konsumtionstjänstens säkerhet, brister i säkerheten och olyckor som orsakas av konsumtionstjänsten, bedöma genomförandet och effekterna av säkerhetsåtgärder samt vid behov vidta korrigering åtgärder.

För att fullgöra sina skyldigheter enligt denna paragraf ska tjänsteleverantören föra bok över de omständigheter som avses i 1 mom.

9 §

Riskbaserad tillämpning av vissa skyldigheter för tjänsteleverantörer

Tjänsteleverantören ska fullgöra sina skyldigheter enligt 7 och 8 § så att leverantören utifrån resultatet av den bedömning av risker som avses i 6 § 1 mom. vidtar åtminstone sådana tillräckliga åtgärder som skäligen kan krävas av leverantören, när särskilt följande beaktas:

- 1) konsumtionstjänstens typ och karaktär,
- 2) konsumtionstjänstens omfattning,
- 3) de förhållanden under vilka konsumtionstjänsten genomförs, och
- 4) särdragen hos de persongrupper som använder konsumtionstjänsten och andra persongrupper som direkt berörs av tjänsten.

10 §

Anmälan av olyckor till tillsynsmyndigheten

Om en konsumtionstjänst orsakar eller är nära att orsaka en allvarlig olycka eller en med beaktande av resultatet av den i 6 § 1 mom. avsedda bedömningen av risker oförutsedd olycka, ska tjänsteleverantören utan dröjsmål anmäla detta till Säkerhets- och kemikalieverket. Tjänsteleverantören ska samtidigt uppge vilka åtgärder den har vidtagit på grund av det skedda.

Närmare bestämmelser om innehållet i och formen av den anmälan som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 kap.

Tillsyn

11 §

Tillsyn

Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser och beslut som utfärdats med stöd av den utövas av Säkerhets- och kemikalieverket.

Säkerhets- och kemikalieverket ska utarbeta en tillsynsplan för sin tillsyn. Planen ska utgå från riskerna samt beakta de olika formerna för utövning av tillsynen, så att tillsynen är så verkningsfull som möjligt. Tillsynsplanen ska ses över årligen och fullföljandet av planen ska utvärderas.

Närmare bestämmelser om tillsynsplanen och om dess innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

185/2025

12 §

Styrning av tillsynen

Styrningen av tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

13 §

Rätt att utföra inspektioner

Säkerhets- och kemikalieverket har rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som det med tanke på den tillsyn som avses i denna lag är nödvändigt att få tillträde till och att där utföra inspektioner och vidta andra åtgärder som tillsynen förutsätter.

I utrymmen som används för boende av permanent natur kan inspektion vidtas endast om inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns anledning att misstänka att ett hälsobrott som avses i 44 kap. 1 § i strafflagen (39/1889) har begåtts.

Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

14 §

Utredning av olyckor

Om Säkerhets- och kemikalieverket bedömer att det behövs med tanke på utredningen av orsaken till en olycka eller förebyggandet av olyckor, kan verket utreda en olycka som det fått uppgift om och som orsakats av en konsumtionstjänst. Utredningen ska klarlägga händelseförloppet och orsakerna till olyckan samt möjligheterna att förhindra att liknande olyckor inträffar på nytt.

15 §

Prover och användning av en tjänst

Säkerhets- och kemikalieverket har rätt att ta prov på produkter som används i samband med en konsumtionstjänst och att använda konsumtionstjänsten, om detta behövs för tillsynen över efterlevnaden av denna lag eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

Om en tjänsteleverantör kräver det, ska det för prov eller användning av konsumtionstjänsten i enlighet med 1 mom. betalas ersättning enligt gängse pris, om det inte framgår att konsumtionstjänsten står i strid med denna lag eller med bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Om en konsumtionstjänst inte uppfyller kraven i denna lag eller i bestämmelser som har utfärdats med stöd av den, får Säkerhets- och kemikalieverket ålägga tjänsteleverantören att ersätta kostnaderna för anskaffning, testning och undersökning av konsumtionstjänsten.

16 §

Utomstående experter

Säkerhets- och kemikalieverket kan anlita utomstående experter som hjälp i tillsynen. En utomstående expert ska ha sådan sakkunskap och kompetens som uppgiften kräver.

På en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när experten utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

17 §

Rätt till information

Säkerhets- och kemikalieverket har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av tjänsteleverantörer, Skatteförvaltningen, polisen, räddningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, livsmedelsmyndigheterna, tillsynsmyndigheterna inom social- och hälsovården, läkemedelskontrollmyndigheten, djurskyddsmyndigheterna, tillsynsmyndigheten för strålsäkerheten, trafiksäkerhetsmyndigheten, marknadskontroll- och produktsäkerhetsmyndigheterna samt hälso- och sjukvårdsmyndigheterna få sådan information som är nödvändig för tillsynen.

18 §

Rätt att lämna ut information på eget initiativ

Säkerhets- och kemikalieverket har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter rätt att på eget initiativ lämna ut information som det erhållit när det utfört i denna lag avsedda uppgifter enligt följande:

- 1) till polisen till den del det är nödvändigt för att förebygga eller utreda brott,
- 2) till en behörig myndighet vid misstanke om en försummelse av att följa en lag som stiftats för att skydda hälsa eller liv eller ett missförhållande, till den del det är nödvändigt för att myndigheten ska få kännedom om misstanken.

4 kap.

Tillsynsmetoder och tvångsmedel i fråga om tjänsteleverantörens verksamhet

19 §

Tillsynsbeslut

Om tjänsteleverantören bryter mot eller försummar sina skyldigheter enligt denna lag, kan Säkerhets- och kemikalieverket ålägga tjänsteleverantören att åtgärda det lagstridiga i konsumtionstjänsten eller verksamheten inom en av Säkerhets- och kemikalieverket utsatt tid och på det sätt som verket bestämmer.

20 §

Beslut om förbud

Om konsumtionstjänsten medför fara för liv eller hälsa för användaren av tjänsten eller för någon som berörs av tjänsten och faran inte kan avvärras på något annat sätt, kan Säkerhets- och kemikalieverket förbjuda att konsumtionstjänsten tillhandahålls tills den lagstridighet som orsakar fara för liv eller hälsa har avlägsnats.

Säkerhets- och kemikalieverket kan i beslutet om förbud bestämma på vilket sätt tjänsteleverantören ska avlägsna lagstridigheten.

21 §

Avbrytande av verksamhet

Om det är uppenbart att en konsumtionstjänst medför omedelbar fara för liv eller hälsa och faran inte kan avvärras på något annat sätt, har Säkerhets- och kemikalieverket rätt att omedelbart avbryta verksamheten till den del det är nödvändigt för att avvärra faran.

185/2025

22 §

Tvångsutförande

Om det är uppenbart att en konsumtionstjänst medför omedelbar fara för liv eller hälsa och faran inte kan avvärjas på något annat sätt, har Säkerhets- och kemikalieverket rätt att på tjänsteleverantörens bekostnad låta utföra de åtgärder som är nödvändiga för att avlägsna faran.

23 §

Åläggande att lämna information

Säkerhets- och kemikalieverket kan ålägga tjänsteleverantören att inom en utsatt tid och på det sätt som verket bestämmer informera om det beslut eller förbud som verket meddelat.

Säkerhets- och kemikalieverket kan på tjänsteleverantörens bekostnad informera om de omständigheter som avses i 1 mom., om tjänsteleverantören inte har fullgjort det åläggande som verket meddelat eller om det på grund av ärendets brådskande natur finns vägande skäl att informera på detta sätt.

24 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Säkerhets- och kemikalieverket kan förena tjänsteleverantörens skyldighet att lämna information enligt 17 § med vite samt förena skyldigheten i beslut som avses i 19 och 20 § och 23 § 1 mom. med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande.

5 kap.

Påföljder

25 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift kan påföras en tjänsteleverantör som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att iaktta följande skyldigheter:

- 1) skyldigheten enligt 6 § 1 och 2 mom. att identifiera faror och bedöma risker som anknyter till konsumtionstjänsten,
- 2) skyldigheten enligt 10 § att till tillsynsmyndigheten göra en sådan anmälan som avses i den bestämmelsen.

26 §

Påföljdsavgiftens storlek

Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en helhetsbedömning och vid dess påförande ska hänsyn tas till

- 1) överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är,
- 2) den vinning som erhållits genom överträdelsen, om denna uppgift finns att tillgå,
- 3) de åtgärder som tjänsteleverantören vidtagit för att korrigera överträdelsen,
- 4) de eventuella tidigare överträdelser av bestämmelserna i denna lag som tjänsteleverantören begått,
- 5) eventuella andra faktorer som kan ha påverkat fallet än de som avses i 1–4 punkten.

Om påföljdsavgiften påförs en juridisk person får påföljdsavgiften utgöra högst en procent av omsättningen eller motsvarande intäkt under året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 100 000 euro. Om bokslutet ännu inte är klart när påföljdsavgiften påförs eller om verksamheten nyligen inletts och något bokslut inte finns att tillgå, kan omsättningen eller motsvarande intäkt uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får vara högst en procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 10 000 euro. Om inkomsterna inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt, kan de uppskattas utifrån annan tillgänglig utredning.

27 §

Påförande av påföljdsavgift

Påföljdsavgiften påförs av Säkerhets- och kemikalieverket. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras, om det har förflutit mer än två år sedan gärningen.

I ett ärende som gäller påföljdsavgift får det i syfte att påföra en fysisk person en påföljdsavgift inte användas sådana uppgifter som personen har lämnat med stöd av skyldigheten att lämna information enligt 17 § och som har erhållits genom att personen med stöd av 24 § har förelagts vite för att fullgöra skyldigheten att lämna information.

28 §

Avstående från att påföra påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs inte om överträdelsen är ringa eller påförande av påföljdsavgift ska anses uppenbart oskäligt.

Påföljdsavgift påförs inte om personen för samma gärning har ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift anhängigt eller om ärendet är avgjort och har vunnit laga kraft.

Påföljdsavgift behöver inte påföras, om tjänsteleverantören har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelsen upptäcktes och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

Påföljdsavgift behöver inte heller påföras om tillsynsmyndigheten har fått uppgift om överträdelsen genom en anmälan som avses i 10 §, förutsatt att anmälan görs utan dröjsmål på det sätt som föreskrivs i den paragrafen och uppfyller de krav som nämns i den paragrafen och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

29 §

Påföljdsavgiftens förhållande till straffrättsliga bestämmelser

Påföljdsavgift får inte påföras någon som är misstänkt för samma gärning i en förundersökning, någon i fråga om vilken det pågår åtalsprövning avseende samma gärning eller någon som är svarande i domstol i ett brottmål som gäller samma gärning. Påföljdsavgift får inte heller påföras någon som har dömts genom en lagakraftvunnen dom för samma gärning i ett brottmål.

Om en påföljdsavgift har påförts en fysisk person, får åtal inte väckas mot personen för samma gärning och får personen i ett brottmål inte dömas för samma gärning.

Bestämmelser om straff för hälsobrott finns i 44 kap. 1 § i strafflagen.

185/2025

30 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

Påföljdsavgiften avskrivs när en avgiftsskyldig fysisk person avlider.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

31 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

32 §

Verkställighet

Ett beslut som Säkerhets- och kemikalieverket fattat med stöd av 19–22 § eller 23 § 1 mom. ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söks bestämmer något annat.

33 §

Ikraftträdandebestämmelser

Denna lag träder i kraft den 5 maj 2025.

Lagens 6 § 2 mom., 7 § 2 mom. och 8 § 2 mom. börjar sex månader efter ikraftträdandet av denna lag tillämpas på sådana tjänsteleverantörer som vid ikraftträdandet av denna lag inte har behövt utarbeta ett sådant säkerhetsdokument som avses i 7 § i konsument säkerhetslagen (920/2011).

Helsingfors den 25 april 2025

Republikens President

Alexander Stubb

Arbetsminister Arto Satonen